

Катерина Грицай
студентка гр. ДСПУАзм-11,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
Науковий керівник: д.е.н., професор Ольга Кириленко

ПРОВЕДЕННЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ЯК ФОРМА УЧАСТІ В УПРАВЛІННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ

Демократизація суспільства передбачає все більше залучення громадськості до управління як державою, так і територіальними громадами. Одним з інструментів участі громадськості в процесах управління є проведення різноманітних консультацій. Постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 затверджено Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики [1]. Такі консультації проводяться органами виконавчої влади.

Основна мета консультацій – більше залучення громадян до управління як справами держави, так і конкретних населених пунктів, в яких вони проживають. Крім того, ціллю є також створення зручностей для вільного доступу громадян до інформації про діяльність влади, а також забезпечення гласності, відкритості та прозорості влади. Справа в тому, що чим більш прозорою є влада, тим краще громадяни розуміють проблеми і труднощі, які можуть виникати і приймати участь у їх вирішенні.

Отже, проведення консультацій має багато позитивних ефектів, зокрема – це налагодження системного діалогу влади з громадськістю, покращення рішень у сфері суспільного життя, більш повне врахування потреб громадян і громадської думки, створення умов для участі громадськості у розробленні проектів рішень органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

Загалом консультації з громадськістю проводяться з питань суспільного, економічного розвитку держави, реалізації та захисту прав і свобод громадян, задоволення їх політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів. Важливо, що результати проведення консультацій з громадськістю повинні враховуватися органами влади у процесі прийняття остаточного того чи іншого рішення або при розробці певного нормативного акту, а також і в подальшій роботі.

Діяльність щодо консультування підлягає плануванню, в межах якого органи влади щорічно складають орієнтовний план проведення консультацій з громадськістю, який повинен враховувати пропозиції громадських рад, утворених при органах влади. План затверджується до початку року, оприлюднюється улюбий прийнятний спосіб.

Інститути громадянського суспільства, до складу яких включають «громадські об'єднання, релігійні, благодійні організації, творчі спілки, професійні спілки та їх об'єднання, асоціації, організації роботодавців та їх об'єднання, органи самоорганізації населення, недержавні медіа, інші невідприємницькі товариства та установи» [1], можуть самостійно виступати з ініціативою щодо проведення

консультацій з питань, які могли не попасти до орієнтовного плану. Для цього вони повинні подати пропозиції громадській раді або безпосередньо органу виконавчої влади.

При Тернопільській міській раді, наприклад, діє 8 експертних рад, зокрема вони стосуються таких сфер діяльності: 1) бюджету та фінансів; 2) економіки, промисловості, транспорту і зв'язку, контролю за використанням комунального майна, зовнішніх зв'язків, підприємницької діяльності, захисту прав споживачів та туризму; 3) місцевого самоврядування, законності, правопорядку, регламенту та депутатської діяльності; 4) житлово-комунального господарства, екології та надзвичайних ситуацій, енергозабезпечення та енергоефективності; 5) соціальної політики, охорони здоров'я, сім'ї, материнства, дитинства; 6) містобудування; 7) природокористування, приватизації, продажу та оренди землі; 8) освіти, науки, культури, молодіжної політики, фізичної культури та спорту [2].

Основними формами консультації з громадськістю є: 1) публічні громадські обговорення; 2) електронні консультації; 3) вивчення громадської думки. Причому консультації можуть проводитися одночасно у всіх трьох формах

Згідно вище зазначеного Порядку обов'язково проводяться консультації у формі публічного громадського обговорення щодо проектів нормативно-правових актів, які:

– стосуються конституційних прав, свобод та обов'язків громадян; життєвих інтересів громадян, у тому числі впливають на стан навколишнього природного середовища; інтересів територіальних громад, здійснення повноважень місцевого самоврядування, делегованих органам виконавчої влади відповідними радами; стосуються правового статусу громадських об'єднань, їх фінансування та діяльності; присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності, які за ними закріплені, об'єктам права власності, які належать фізичним особам, імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій; витрачання бюджетних коштів (звіти головних розпорядників бюджетних коштів за минулий рік)»;

– передбачають провадження регуляторної діяльності у певній сфері; надання пільг чи встановлення обмежень для суб'єктів господарювання та інститутів громадянського суспільства;

– визначають стратегічні цілі, пріоритети і завдання у відповідній сфері державного управління (у тому числі проекти державних і регіональних програм економічного, соціального і культурного розвитку, рішення стосовно їх виконання); порядок надання адміністративних послуг [1].

Найбільш ефективною формою консультацій є публічне громадське обговорення, яке передбачає організацію і проведення публічних заходів, це – конференції, форуми, громадські слухання, засідання за круглим столом, збори, зустрічі з громадськістю, інтернет-конференції, відеоконференції. Протягом останніх років у зв'язку з пандемією, а пізніше воєнним станом, найбільшого поширення набули інтернет- і відеоконференції.

На офіційних веб-сайтах державних органів для цього створюються відповідні рубрики. Так, наприклад, на сайті Міністерства фінансів України можна

в такій послідовності прийняти участь у консультуванні: Головна → Для громадськості → Взаємодія з громадськістю → Електронні консультації [3]. На офіційному сайті Тернопільської міської територіальної громади є окрема рубрика «Участь громадськості», яка вміщує інформацію по громадських обговореннях та слуханнях, а також місцевих ініціативах [2].

У процесі взаємодії влади і громадськості важливе вивчення громадської думки, яке може здійснюється такими шляхами:

- «проведення соціологічних досліджень та спостережень (опитування, анкетування, контент-аналіз інформаційних матеріалів, фокус-групи тощо);
- створення телефонних «гарячих ліній», проведення моніторингу коментарів, відгуків, інтерв'ю, інших матеріалів у друкованих медіа та онлайн-медіа для визначення позиції різних соціальних груп населення та заінтересованих сторін;
- опрацювання та узагальнення висловлених у зверненнях громадян пропозицій та зауважень з питання, що потребує вивчення громадської думки» [1].

Список використаних джерел:

1. Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>
2. Офіційний сайт Тернопільської міської територіальної громади. URL: <https://ternopilcity.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>